

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΕΛΕΝΗ ΤΣΑΜΙΛΗ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΑΚΡΗ

«Πρὸς σοφίη μὲν ἔχειν τόλμαν μάλα σύμφυτον ἔστιν χωρὶς δὲ βλαβερή, καὶ κακότητα φέρει». (Εἶναι πολὺ ωφέλιμο μαζί με τη σοφία να ἔχει κανεὶς τόλμη. Μόνη της ὅμως εἶναι βλαβερή και φέρνει κακία).

Εὐηνος ο Πάριος

ΚΕΙΜΕΝΟ XXIII - ΚΕΙΜΕΝΟ XXV

A. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα:

Filius mortuus est. Huic Arria funus ita paravit, ut ignoraretur a marito; quin immo cum illa cubiculum mariti intraverat, vivere filium simulabat, ac marito persaepe interroganti, quid ageret puer, respondebat: «Bene quievit, libenter cibum sumpsit». Deinde, cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent prorumperentque, egrediebatur; tum se dolori dabat et paulo post siccis oculis redibat. Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat; fuerat Paetus in partibus eius et, occiso Scriboniano, Romam trahebatur. Erat ascensurus navem; Arria milites orabat, ut simul imponeretur.

«Atqui ante tertium diem» inquit «scitote decerptam esse Carthagine. Tam prope a muris habemus hostem! Itaque cavete periculum, tutamini patriam. Opibus urbis nolite confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse!»

B. Παρατηρήσεις

1. α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για κάθε λέξη:

filius: γενική και κλητική ενικού
funus: ονομαστική πληθυντικού
interroganti: αφαιρετική ενικού, γενική πληθυντικού
partibus: ονομαστική, γενική πληθυντικού
navem: αφαιρετική ενικού, αιτιατική πληθυντικού
diem: δοτική ενικού και πληθυντικού
opibus: γενική, αιτιατική πληθυντικού.

β. **extremo discrimine:** πλάγιες πτώσεις του ενικού αριθμού με το επίθετο στο συγκριτικό βαθμό
siccis oculis: δοτική, αιτιατική ενικού και τη γενική, αιτιατική πληθυντικού.

γ. **huic, quid, neminem:** να αναγνωρίσετε γραμματικά το είδος των αντωνυμιών και να γράψετε τη γενική και αφαιρετική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος.

δ. **Bene:** αφαιρετική ενικού, στο αρσενικό γένος του επιθέτου, στους τρεις βαθμούς
diu: τους υπόλοιπους βαθμούς
extremo: αιτιατική ενικού, στο θηλυκό γένος του επιθέτου, στους τρεις βαθμούς.

2. α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους ρηματικούς τύπους:

mortuus est: γ' ενικό υποτακτικής παρατατικού και απαρέμφατο μέλλοντα
redibat: μετοχή ενεστώτα, αρσενικό, γενική ενικού
tutamini: ο ίδιος τύπος στην οριστική και υποτακτική μέλλοντα
confidere: α' ενικό οριστικής μέλλοντα και γ' πληθυντικό υποτακτικής υπερσυντελικού
scitote: β' ενικό και γ' πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα
nolite: β' ενικό υποτακτικής ενεστώτα και παρατατικού
credideritis: ο ίδιος τύπος σε όλες τις εγκλίσεις του ενεστώτα
Erat ascensurus: ο ίδιος τύπος στην οριστική και υποτακτική παρακειμένου
fuerat: β' ενικό προστακτικής ενεστώτα και μέλλοντα.

β. **ignoraretur:** απαρέμφατο ενεστώτα και μέλλοντα στην ίδια φωνή
vincerent: αφαιρετική στο σουπίνο και γενική στο γερούνδιο
consulturum esse: απαρέμφατο του συντελεσμένου μέλλοντα στην παθητική φωνή (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του απαρεμφάτου).

3. α. Να ξαναγράψετε τις περιόδους μετατρέποντας την ενεργητική σε παθητική σύνταξη: **tum se dolori dabat, itaque cavete periculum.**

β. **occiso Scriboniano:** να αναλύσετε τη μετοχή σε αντίστοιχη δευτερεύουσα επιρρηματική πρόταση.

γ. **ut simul imponeretur:** να αντικαταστήσετε τη δευτερεύουσα πρόταση με ρηματικό τύπο.

δ. **Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat:** να εξαρτήσετε την πρόταση από το fertur.

ε. Να αναγνωρίσετε το συντακτικό ρόλο των απρόθετων και εμπρόθετων αφαιρετικών στο δεύτερο απόσπασμα.

www.poukamisas.gr

σεκόμαστε
στο πλευρό
του μαθητή
με τον Υπεύθυνο
Καθηγητή
τμήματος

Ο Υπεύθυνος Καθηγητής τμήματος παρακολουθεί την πορεία του μαθητή έχοντας καθημερινή συνεργασία με τους υπόλοιπους καθηγητές, ενώ, παράλληλα, σε συνεννόηση με το Διευθυντή Σπουδών, ενημερώνει τους γονείς και προτείνει διορθωτικές ενέργειες που θα συμβάλουν στη βελτιστοποίηση του εκπαιδευτικού αποτελέσματος.

φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α. Μεταφράσεις αποσπασμάτων:

Ο γιος πέθανε. Η Αρρία του ετοίμασε κηδεία έτσι, ώστε να αγνοείται από το σύζυγο όχι μόνο αυτό αλλά (ακόμη) κάθε φορά που έμπαινε στην κρεβατοκάμαρα του συζύγου, προσποιούταν ότι ο γιος ζούσε, και στο σύζυγο, που ρωτούσε συχνά τι έκανε το παιδί, απαντούσε: «Κοιμήθηκε καλά, πήρε πρόθυμα την τροφή». Έπειτα, όταν τα δάκρυά της, που συγκρατήθηκαν για πολύ καιρό νικούσαν και ξεσπούσαν, έβγαινε (έξω): τότε παραδινόταν στη θλίψη και λίγο αργότερα ξαναγύριζε με τα μάτια στεγνά. Ο Σκριβωνιανός είχε στασιάσει (είχε πάρει τα όπλα) στην Ιλλυρία εναντίον του Κλαύδιου· ο Παίτος είχε πάει με το μέρος του και, αφού σκοτώθηκε ο Σκριβωνιανός, τον οδηγούσαν σιδηροδέσμιο στη Ρώμη. Επρόκειτο να ανεβεί σε πλοίο. Η Αρρία παρακαλούσε τους στρατιώτες να επιβιβαστεί μαζί του. Δεν (το) κατόρθωσε: νοίκιασε ψαράδικο πλοιάριο και ακολούθησε το μεγάλο πλοίο.

Και όμως μάθετε (να ξέρετε) ότι κόπηκε στην Καρχηδόνα πριν τρεις μέρες. Τόσο κοντά στα τείχη έχουμε τον εχθρό! Να προσέχετε λοιπόν τον κίνδυνο (να φυλαχτείτε από τον κίνδυνο), να προστατεύετε (προστατέψτε) την πατρίδα. Να μην έχετε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις της πόλης. Να αποβάλλετε την αυτοπεποίθηση, που είναι υπερβολική σε σας. Κανείς να μην πιστέψετε ότι θα φροντίσει για την πατρίδα, αν εσείς οι ίδιοι δε φροντίσετε για την πατρίδα. Να θυμάστε ότι η πολιτεία έφτασε κάποτε στον έσχατο κίνδυνο!».

Β. Παρατηρήσεις

1. α. filii (i)/ fili, funera, interroganti/ interrogantium, partes/ partium, navi-e/ naves-is, diei/ diebus, opum/ opes.

β. exterioris discriminis/ exteriori discrimini/ exterius discrimen/ exteriore discrimine
siccus oculo/ siccum oculum/ siccorum oculorum/ siccus oculos.

γ. δεικτική αντων.: huius/ hoc, ερωτηματική αντων.: cuius/ quo, αόριστη αντων.: nullius/ nullo.

δ. bono/ meliore/ optimo, diutius/ diutissime, exteram/ exteriorem/ extremam-extimam.

2. α. moreretur/ moriturum-am-um esse, morituros-ras-ra esse

redeuntis

tutabimini/ tutaturi-rae-ra sitis

confidam/ confisi-ae-a essent

scito/ sciunto

nolis/ nolles

creditus, credatis, credete

fuit ascensus/ fuerit ascensus

es/ esto.

β. ignorari/ ignoratum iri

victu/ vincendi

consultum fore.

3. α. tum dolori dabatur/ itaque periculum caveatur (υποτακτική προτροπική).

β. cum Scribonianus occisus esset/ postquam (ubi, ut) Scribonianus occisus est (επιρρηματική, χρονική μετοχή, προτερόχρονο).

γ. simul imponi (αντικατάσταση δευτερεύουσας βουλητικής πρότασης με τελικό απαρέμφατο).

δ. Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium movisse fertur.
(άρση λατινισμού του ειδικού απαρεμφάτου)

ε. Carthagine: απρόθετη αφαιρετική που δηλώνει στάση σε τόπο στο decerptam esse, a muris: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο habemus, oribus: αφαιρετική οργανική του μέσου εξαρτώμενη από το confidere, in extremo discrimine: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει εντοπισμό σε κατάσταση στο fuisse / extremo: επιθετικός προσδιορισμός στο discrimine.

Ανάλυση αφαιρετικής απόλυτης επιρρηματικής χρονικής μετοχής (προτερόχρονο)

Αφαιρετική απόλυτη χρονική μετοχή (γνήσια)	Αφαιρετική απόλυτη χρονική μετοχή (νόθη)
α) το υποκείμενο του ρήματος διαφέρει από το ποιητικό αίτιο της μετοχής. Η μετοχή αναλύεται σε δευτερεύουσα πρόταση ακολουθώντας παθητική σύνταξη.	β) το υποκείμενο του ρήματος ταυτίζεται λογικά με το ποιητικό αίτιο της μετοχής. Η μετοχή αναλύεται σε δευτερεύουσα πρόταση ακολουθώντας ενεργητική σύνταξη.
(XXIII) Occiso Scriboniano: Cum Scribonianus occisus esset. Postquam (ubi, ut) Scribonianus occisus est.	(XXI) Deletis legionibus: Cum (Galli) legiones delevisent. Postquam (ubi, ut) (Galli) legiones deleverunt.

ΟΒΙΔΙΟΣ (43 Π.Χ - 18 Μ.Χ)

Ρωμαίος ποιητής, από τους κορυφαίους στο είδος της ερωτικής, επικής και ελεγειακής ποίησης. Αντιπροσωπευτικά ερωτικά έργα του ήταν τα πρώτα, «Η τέχνη του έρωτα»

και «Η θεραπεία του έρωτα», που δίνουν στον αναγνώστη πληροφορίες γύρω από τις ερωτικές σχέσεις της εποχής του και γενικότερα στοιχεία για την καθημερινή ζωή στην αρχαία Ρώμη. Στο έργο «Μεταμορφώσεις» ο Οβίδιος «μεταμορφώνεται» σε επικό δημιουργό ακολουθώντας την κυρίαρχη λόγια ελληνιστική γραμμή και γράφοντας κάπου 250 μυθολογικές και λαογραφικές ιστορίες για ...τη μεταμόρφωση των ανθρώπων σε ζώα, φυτά, αστερισμούς, ακόμα και πέτρες! Τα τελευταία δέκα χρόνια της ζωής του τα πέρασε στα παράλια της σημερινής Κοσταντζας της Ρουμανίας, όπου τον είχε εξορίσει ο Οκταβιανός Αύγουστος... Εκεί ο Οβίδιος καταπάστηκε με τις ελεγείες, που δημιούργησαν νέο ποιητικό ρεύμα στους κόλπους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.

www.poukamisas.gr

ειδικά μαθήματα

Για τους μαθητές εκείνους που προαναταίχονται σε σπουδές οι οποίες απαιτούν την εξέταση ειδικών μαθημάτων, στα Φροντιστήρια Πουκαμισάς λειτουργούν τμήματα Σχεδίου και Ξένων Γλωσσών, ενώ εξασφαλίζεται και πρόγραμμα γυμναστικής αγωγής.

Το πρόγραμμα όλων των ειδικών μαθημάτων καταρτίζεται κατά τέτοιον τρόπο και μέθοδο, ώστε να παραμένει απρόσκοπτη η διδασκαλία των υπολοίπων μαθημάτων.

φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ